

Van Buylaere Charlotte, 'Beeldhouwkunst in actie - Over de functionele sculptuur in het werk van Philip Metten'. <H>ART, #155, 21 April 2016, p.11.

Philip Metten, 'ESSEN', 2015, foto Jan Kempenaers

Over de functionele sculptuur in het werk van Philip Metten

BEELDHOUWKUNST IN ACTIE!

Persoonlijk ben ik geen fan van hokjes-denken en geloof ik dat een strikte opdeling van kunstdisciplines er vandaag de dag niet meer toe doet. Artistieke kruisbestuivingen typeren de huidige geglobaliseerde realiteit. De hybride kunstenaar Philip Metten (*1977, Genk) gaat hier gretig mee aan de slag en exposeert zijn architecturale sculptuur 'ESSEN' in Netwerk, centrum voor hedendaagse kunst te Aalst. Naast deze finale structuur die in 2017 integraal in de voorste ruimte van een nieuw Antwerps restaurant zal worden geschoven, toont Metten tal van tekeningen die de grondslag zijn van een uitvoerig onderzoek in kunst en architectuur.

Charlotte VAN BUYLAERE

Verrassend is het effect bij de confrontatie van Mettens futuristisch ogende constructie die prominent de halve tentoonstellingsruimte van Netwerk Aalst inneemt. Een glimmende aluminium structuur draagt een markerende lichtstrook die er doorheen meandert. Het lijnenspel van gepolijst metaal en witte lichtsporen en -cirkels

wordt in de vloerpartij opgevuld met een houten parket. De andere partijen blijven open en tonen enkel de skeletbouw. 'ESSEN' lijkt rechtstreeks te zijn neergedaald uit het architecturale design van 'the Grid', een virtuele wereld in de Amerikaanse sciencefiction film 'Tron: Legacy' (2010). De cinematografische associatie dook al

eerder op in werken als 'BAR' (Antwerpen, 2013), 'The Corner Show' (Extra City, 2015) en '153. Stanton' (Kai Matsumiya, 2015).

Deze drie werken zijn tevens onderdeel van het architecturale/sculpturale experiment waarin Metten zich verdiept. Voorstudies en ontwerp-tekeningen hiervan liggen uitgesteld op de tafels in de tweede helft van de tentoonstellingsruimte. Ze geven aan hoe de kunstenaar telkens van een tweedimensionaal beeld vertrekt en via een tekening op zoek gaat naar de juiste sculpturale vorm. Metten herneemt vaak oudere tekeningen om ze pas jaren later te bewerken tot architecturaal ontwerp. Zo is 'ESSEN' gebaseerd op een tekening uit 2008. "Die tekening heb ik in datzelfde jaar uitgevoerd als wandsculptuur, zo ga ik steeds te werk. In 2013 gebruikte ik dezelfde tekening als model voor 'BAR' en twee jaar nadien als vorm voor de scenografische ingreep in 'The Corner Show' in Extra City", legt Metten uit. Eenmaal de tekening op punt staat, blijft die in wezen onveranderd, maar de kunstenaar plooit, ontrafelt of extrudeert de tekening zodanig dat er steeds nieuwe ruimtelijke vormen uit ontstaan. Voor de sculptuur die in Aalst te zien is, werd de tekening tot een enveloppe geplooid en vervolgens met een kwartslag gedraaid. Het resultaat is een verbluffend ontwerp voor een driedimensio-

nale structuur die als permanent interieur zal fungeren van een restaurant. In het andere been van de L-vormige oppervlakte waarin de toekomstige zaak zal plaatsnemen, zal Metten de tekening opnieuw openvouwen en de significante lijnen van het interieur doortrekken naar het exterieur.

FUNCTIONELE SCULPTUUR

De tekeningen die tentoongesteld worden, en aan de basis liggen van de ruimtelijke sculpturen, zijn niet terug te traceren naar concrete of bestaande vormen. Philip Metten zegt eerder geïnspireerd te geraken door willekeurige lijnen in krantenknipsels of andere zaken die hij toevallig tegenkomt. Dat deze tekeningen bepaalde antropomorfe elementen bevatten, wil dus niet zeggen dat ze refereren aan bepaalde figuratieve beelden. Bij het tekenen gaat hij ongepland en compromisloos aan de slag. Maar wat de kunstenaar heel bevrijdend vindt, zijn de beperkingen waarmee hij moet omgaan wanneer de tekening voor iets functioneel wordt aangewend. Metten: "De meeste vrijheid haal ik uit de technische beperkingen die mij worden opgelegd omdat het mij verplicht tot een diepte-onderzoek. Dat staat haaks op de idee van de kunstenaar die er steeds naar streeft om zo vrij mogelijk te zijn."

'BAR', in 2013 uitgevoerd aan de Antwerpse Sint-Paulusplaats, zette de toon voor een verder onderzoek naar de functionele sculptuur. Site-specifieke elementen zoals de aanwezigheid van

'De meeste vrijheid haal ik uit de technische beperkingen die mij worden opgelegd, omdat het mij verplicht tot een diepte-onderzoek. Dat staat haaks op de idee van de kunstenaar die er steeds naar streeft om zo vrij mogelijk te zijn'

een toog, zitplaatsen voor de klanten met bijbehorende tafels, moedigden de kunstenaar aan om na te denken over de betekenis van een sculptuur in de publieke ruimte. Het ontwerp voor 'BAR' kende een hoog filmsetgehalte, onder meer door het nagebootste marmer en de wanden waarvan de skeletbouw aan de achterzijde zichtbaar was. Zonder expliciet te verwijzen naar films of scenes, geeft de kunstenaar wel toe beïnvloed te zijn door cinema. Net als bij een filmdecor is de doelmatige tijdelijkheid een belangrijk gegeven, wat echter niet impliceert dat 'BAR' als een decor voor een bestaande kroeg kan gepercipieerd worden. Het werk blijft in de eerste plaats een autonome sculptuur.

ARTISTIEK ONDERZOEK

De ervaring van het kunstwerk, die deel uitmaakt van zijn bruikbaarheid en zijn locatie-specifieke verankering, vormde een moeilijk aspect om tentoon te stellen. Het exposeren van maquettes, ontwerpen en documentatiemateriaal dekt volgens Metten niet de lading van zijn praktijk. "De sculpturen moeten beleefd worden, je moet ze kunnen voelen, ervaren, er in kunnen staan. Dat is vaak een gemis in architectuurtentoonstellingen." aldus Metten. Door een deel van het toekomstige interieur tentoon te stellen, repliceert de kunstenaar op deze impasse. 'ESSEN' wordt hierdoor enerzijds een volwaardige sculptuur die perfect thuishoort in een centrum voor hedendaagse kunst. Anderzijds bewerkstelligt het werk in grote mate de architecturale ervaring die Metten voor zijn finale bestemming vooropstelt. Het ontsluiten van ontwerp-tekeningen die duiding geven bij het afgelegde parcours, vindt de kunstenaar in dit geval wel relevant. Ze bieden inzage in de totstandkoming van drie verschillende projecten ('BAR', 'The Corner Show' en 'ESSEN') die gebaseerd zijn op één en dezelfde tekening, samen met het aanverwante project '153. Stanton'. De basistekening van het drieliuk is volgens Metten voldoende uitgebuit, waardoor de tentoonstelling impliciet kan begrepen worden als de afsluiter van één bepaald traject. Desalniettemin zal Philip Metten zijn onderzoek naar de functionele sculptuur als tijdelijke en/of publieke ruimte verderzetten. Hij doet dit onder meer via een onderzoeksproject aan de KASK School of Arts waarvoor hij een onderzoeksgroep van ontwerpers, fotografen en theoretici samenstelde, die het artistieke concept tot 2019 grondig zal bestuderen.

Philip Metten tot 18 juni in Netwerk / centrum voor hedendaagse kunst, Houtkaai 15, Aalst. Open wo-vr van 11-17 u., za-zo van 14-18 u. www.netwerk-art.be